



การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Development of the Additional Curriculum “Thai Dance (Khon)” Learn Art
Substance Group for Matthayomsuksa 3 Students

ศรัณยา โพธิ์ปาน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนดังนี้ (1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) พัฒนาหลักสูตร (3) ทดลองใช้หลักสูตร (4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดอนคาวิทยา ตำบลดอนคา อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 4) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการแสดงโขน และ 5) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบที (t - test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้มีการศึกษาเอกสารและศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า นักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยให้มีการปฏิบัติจริง และประเมินผลตามสภาพจริง
- 2) ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ เวลา 20 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรพบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสม

¹ นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัย สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี, e-mail: Thoasing@hotmail.com.

3) ผลการทดลองใช้หลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดอนคาวิทยา ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 20 ชั่วโมง ได้จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น และจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้นกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสุขสนุกสนานกับการเรียน สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างดี

4) ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย (โขน) ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และได้ปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการสอนให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับเนื้อหา โดยการเพิ่มเวลาในการเรียนภาคปฏิบัติให้มากขึ้น

คำสำคัญ : นาฏศิลป์ไทย (โขน), หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม, กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ, การพัฒนาหลักสูตร

Abstract

The purpose of this research was to develop a curriculum of the “Thai Dance (Khon)” Learn Art Substance Group for Matthayomsuksa 3 students which consisted of 4 stages: 1) the study of the general information, 2) the development of curriculum, 3) the implementation of the curriculum, and 4) the evaluation and improvement of the curriculum. The curriculum was implemented with 30 students through simple random sampling at Donkha Wittaya School, Tombon Donkha Amphour U-Thong, SuphanBuri Province.

The research instruments were interview forms, an achievement test, an attitude test, evaluation forms, a rubric form for an evaluation of students' performance, and students work assessment forms. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test dependent and content analysis.

The research findings were as follows:

1. Owing to an investigation of the fundamental data, it revealed that students and persons involved in the curriculum development wanted to have the curriculum of the “Thai Dance (Khon)” Learn Art Substance Group for Mathayomsuksa 3 students developed in terms of real performance and authentic assessment employed during the instruction.



2. Owing to the results of the curriculum development on the “Thai Dance (Khon)” Learn Art Substance Group for Matthayomsuksa 3 students which consisted of principles, goals, structures, course description, time on tasks, instructional guidelines, instructional media, measurement and evaluation, and ten learning plans, it was found that due to experts’ evaluation, the curriculum was suitable for and related to the teaching and learning objectives.

3. Owing to the results of the experiment on teaching by using the proposed Additional Curriculum of “Thai Dance (Khon)” Learn Art Substance Group which had been developed and carried out by the researcher for Matthayomsuksa 3 students during the first semester for 20 hours, it was found that the students gained more knowledge and understanding. They were interested and paid more attention in studying because of the pleasant environment. They were willing to participate in the learning processes and they were able to do the activities well.

4. Owing to the results of the measurement of and evaluation on the curriculum development, it revealed that the students had a higher learning achievement at a significance level of .05. Moreover, students’ skills in the Thai dance (khon) performance were at a high level. The students had the most positive attitude towards the Thai dance course that they had enrolled on account of the more flexible and suitable contents and more performance time.

Keywords : Thai Dance (Khon), Additional Curriculum, Learn Art Substance Group, Curriculum Development

บทนำ

ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติได้เป็นอย่างดี เป็นมรดกที่สืบทอดกันมาทางสังคมตั้งแต่อดีตกาลที่เกิดจากการสร้างสรรค์สั่งสม ซึ่งจำเป็นต้องมีการสืบทอดต่อกันไป ศิลปะถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ เป็นสิ่งที่ช่วยจรโลงความดีความงามให้เห็นออกมาในรูปแบบต่าง ๆ และในบรรดาศิลปะทั้งปวงที่แสดงออกถึงศิลปะของชาติไทยเรา “นาฏศิลป์” นับว่าเป็นศิลปะที่มีความเด่นชัดที่สุด นาฏศิลป์หรือการแสดงออกทางลีลาการเคลื่อนไหว เป็นศิลปะที่เกิดจากการปรุงแต่งกิริยาท่าทางของมนุษย์ให้งดงามขึ้น ในลักษณะของการเยื้องกราย ร่ายรำ ระบาย การรำ การฟ้อน การเต้นตามจังหวะเสียงดนตรี ผู้แสดงออกดูจะมีความสุข สนุกสนานกับการร่ายรำผู้ชมก็ได้รับความบันเทิงใจเพลิดเพลินไปกับลีลาการเคลื่อนไหวที่งดงาม

นอกจากนี้ ทัศนศิลป์ยังถือได้ว่าเป็นอีกภาษาหนึ่งที่ใช้อธิบายเรื่องราวใด ๆ ได้โดยวิธีการที่นุ่มนวล และแนบเนียนจนเป็นที่กล่าวกันทั่ว ๆ ไปว่า ทัศนศิลป์นั้นเป็นภาษาสากลเช่นเดียวกับดนตรี แต่ต่างกันที่สามารถเห็นการเคลื่อนไหวที่ชัดเจน ทำความเข้าใจได้ทันที (เรณู โกศินานนท์, 2535)

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ มีพระราชเสาวนีย์เกี่ยวกับการแสดงโขนความว่า “ที่นี้ขอคุยอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องโขนคะเมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาได้มีการจัดแสดงโขนชุดพรหมมาศ เรื่องโขนเนี้ย สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ลูกสาวข้าพเจ้า สมเด็จพระเทพฯ เป็นห่วงเหลือเกินว่า โขนเนี้ยไม่ค่อยได้แสดง เพราะว่าเสื้อผ้าก็ทรุดโทรมเก่าหมดทั้ง ๆ ที่มีคนที่มีฝีมือที่จะแสดงโขนได้ แต่ก็ไม่แสดงไม่ได้ เนื่องจากเงินจำกัดและเสื้อผ้าก็เก่า ก็พระราชทานสร้างชุดโขนขึ้นใหม่อีกทีใหม่ แล้วมีการซ่อมพวกครุโขนที่เก่งต่าง ๆ ก็ซ่อมให้ศิษย์แล้วก็แสดงให้ประชาชนได้ดูเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง สมเด็จพระเทพฯ เล่าเป็นห่วงมากกว่าโขนเป็นของที่วิเศษ อย่างที่อินโดนีเซียเขายังรักษาของเขาไว้ แต่ของเราเนี้ย นับวันเสื้อผ้าอะไรมันแพง นับวันจะไม่ได้แสดงก็กลัวว่าจะหายไปจากความนิยมของคนไทย ข้าพเจ้าก็ปรึกษากับอาจารย์สมิทธิ ศิริภัทรธ แล้วก็อาจารย์สมิทธิก็ได้ให้อาจารย์ไปรวบรวมผู้รู้หลายคนศึกษาค้นคว้า จัดสร้างเครื่องแต่งกายของโขน หัวโขน เครื่องประดับต่าง ๆ คราวนี้ดังมาก เครื่องแต่งกายโขนเมื่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้วสวยงามเหลือเกิน ก็นับว่าเป็นการคุ้มค่าในการรอคอยจริง ๆ การแสดงโขนเมื่อเร็ว ๆ นี้ ท่านทั้งหลายก็คงจะได้ชมแล้ว เห็นว่าประชาชนมาชมกันแน่นขนัดจนเพิ่มรอบการแสดงแล้วก็ยังไม่เพียงพอ ยังมีผู้ร้องขอร้องให้จัดแสดงอีก น่ารักที่ลูกพาคนแก่ พ่อแม่ หรือปู่ย่าตายายที่แก่ ๆ จูงมือกันไปดูโขนที่จัดทำขึ้นใหม่ สำเร็จใหม่นี้เห็นว่าสวยงามมากเลย อุปกรณ์การแสดงก็เรียบร้อย เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายชื่นใจหายเหนื่อยเพราะได้รับคำชมจากประชาชนมากมาย แสดงรูปเสื้อผ้าโขนที่สร้างขึ้นมาใหม่ การแสดงโขนครั้งนี้ ไม่ใช่จะประสบความสำเร็จเพียงแค่นี้ได้เผยแพร่ศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทยเราเท่านั้น แต่ยังเกิดสิ่งที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้นมาอีก คือ พวกเราได้สร้างช่างฝีมือรุ่นใหม่เอี่ยมขึ้นมา รุ่นใหม่ที่เข้าใจถึงศิลปะการสร้างเครื่องแต่งกายโขนและได้เห็นความผูกพันแบบใกล้ชิดแบบสังคมไทยสมัยโบราณ ลูกหลานจูงพ่อแม่ปู่ย่าตายายคนแก่ในบ้านไปดูโขนครั้งนี้ ได้เห็นการแสดงความรักเอื้ออาทรต่อกันในครอบครัว ก็เป็นภาพที่สร้างความสุขแก่ผู้พบเห็นทุกคน แล้วเสียงที่เรียกร้องให้จัดการแสดงโขนขึ้นอีกนั้น ข้าพเจ้าก็รับฟังและกำลังตรึกตรองว่าจะเลือกตอนไหนมาจัดแสดงใหม่ แต่ก็ต้องฝึกซ้อมนานหน่อย เขาสั่งให้ข้าพเจ้าพูดว่า ขอให้แฟน ๆ โขนคอยติดตามข่าวต่อไป เขาสั่งมาบอกอย่าลืมนับสั่งตรงนี้ให้ได้โฆษณาไปในตัว รับรองว่าต่อไปต้องมีให้ชมแน่นอน ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าต้องขอขอบคุณกรุงเทพมหานครและสำนักนายกรัฐมนตรีที่ร่วมกันจัดนิทรรศการโขนชุดพรหมมาศ ที่หอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร ประชาชนก็ได้ชมความงดงามของเครื่องแต่งกายโขนทุกชนิดหัวโขนเครื่องประดับต่าง ๆ พร้อมทั้งอุปกรณ์การแสดงที่สำคัญมีช่างเราล้วนเป็นต้น ใครเป็นผู้เชี่ยวชาญการโขนก็ขอช่วยแนะนำข้าพเจ้าว่า “คราวหน้าจะเอาตอนไหนมาแสดงดี จะได้ช่วยกัน” (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 2552)



การสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม กระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสืบทอดวัฒนธรรมของชาติ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการทางการศึกษานั้น กระบวนการที่มีระบบและต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้การทำงานบำรุงส่งเสริมและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมได้ สมบูรณ์ที่สุด (สมคิด โชติกวณิชย, 2534, หน้า 4) ซึ่งสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและการดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้ อีกทั้งเพื่อสนองตามพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับการเรียนรู้ เพื่อจัดทำให้อยู่ในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อีกทั้งให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ ตระหนักและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมไทย กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นสามารถกลมกลืนจิตใจให้เยาวชนไทยเป็นคนดีในสังคม มุ่งเน้นถึงการแสดงออกทางนาฏศิลป์ อันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสังคม วัฒนธรรม ศิลปะ อาชีพ ปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย อีกทั้งรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ห่างไกลยาเสพติดและร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนดอนคาวิทยา อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากห้องเรียน 1 ห้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือสำหรับศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนคาวิทยา ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนดอนคาวิทยา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้รู้ในชุมชน แบบสอบถามนักเรียน และแบบสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) 2) เครื่องมือในการใช้หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ 3) เครื่องมือในการประเมินหลักสูตร ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียน วัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติที (t - Test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดอนคาวิทยา จำนวน 30 คน แบบสัมภาษณ์ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ (%) และวิเคราะห์ความต้องการ และวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับความต้องการและขอขบหาเนื้อหาสาระด้านการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดผู้ร่วมสนทนาที่มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เข้าร่วมสนทนาครั้งนี้มีจำนวน 7 คน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาต่อไป

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินผล ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด กำหนดจุดประสงค์



การเรียนรู้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์เกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ กำหนดแนวทางการตอบคำถามของแต่ละข้อ โดยให้ 1 คะแนน เมื่อตอบถูก และให้ 0 คะแนน เมื่อตอบผิด นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างแบบทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูล นำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ (พิชิต ฤทธิ์จำรูญ, 2549)

แบบวัดเจตคติ สร้างแบบประเมินความคิดเห็น ความรู้สึกซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ในหัวข้อที่กำหนดไว้ เป็นแบบประเมินที่กำหนดช่วงความรู้สึกของนักเรียนเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติขั้นตอนยกรบ สร้างแบบการประเมินทักษะการปฏิบัติ เป็นแบบการวัดผลตามสภาพจริง โดยอิงเกณฑ์การประเมิน (Rubric) โดยศึกษาวิธีการสร้างจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหาของเครื่องมือ และดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ ประเมินในด้านทักษะการปฏิบัติแต่ละท่ารำ ศึกษาแนวทางการให้คะแนน เพื่อการวัดผลตามสภาพจริง โดยอิงเกณฑ์การประเมิน (Rubric) โดยศึกษาการให้คะแนนในภาพรวมและแบบแยกองค์ประกอบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่ได้นำเสนอ ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

1) แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งแต่ละแนวคิด ทฤษฎีมีความสอดคล้องกัน สามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) ซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ หลักการ จุดมุ่งหมาย คำอธิบายรายวิชา โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร โดยรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักศึกษาแต่ละคนมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ดังที่ (จำลอง นำพา, 2550) ได้พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ (เจือจันทร์ บุญเจริญ, 2550) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการขับร้องบทเพลงในพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณ นอกจากนี้ (สง่า แต่งวงษ์, 2552) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี และ (นารีรัตน์ หลีบุญกุล, 2552) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

3) การศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขฉบับเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ให้ความสำคัญในการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความดี คุณธรรม จริยธรรม และเป็นวัฒนธรรมที่ดีในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และจัดกระบวนการเรียนรู้มุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย มีความเสมอภาค และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงาม ในสังคม มีความสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2544 – 2559) ได้กำหนดให้ พัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพของเมืองและชุมชน โดยพัฒนา หลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยสำรวจความต้องการของผู้เรียน จัดหลักสูตรที่มุ่งให้ปราชญ์ ผู้รู้ในพื้นที่เป็นผู้สอน มีหลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการเรียนเพื่อให้เกิดการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดการพัฒนาต่อยอดใช้ประโยชน์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อรักษาองค์ความรู้ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาให้คงอยู่และเผยแพร่สู่สากล โดยสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการปฏิบัติจริงร่วมกับปราชญ์ผู้รู้

4) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานและตัวชี้วัดมากำหนดสาระการเรียนรู้เรื่อง โขน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งเป็นตัวตัดสินผลการเรียนของนักเรียน คุณภาพของผู้เรียน ได้แก่ รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสารผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบ การแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพการแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย



ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจความสำคัญบทบาทของนาฏศิลป์และละครในชีวิตประจำวัน

5) การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 ด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30 – 40 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านระดับการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบในระดับชั้นปริญญาตรีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ด้านอาชีพพบว่า ส่วนใหญ่รับราชการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 ด้านประสบการณ์ทำงานพบว่าส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66 และในด้านประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ด้านความสำคัญและความจำเป็นของหลักสูตร เห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมากเพราะหลักสูตรคือหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอนซึ่งควรมีลักษณะดังนี้ 1) ควรยึดหลักสูตรแกนกลางและนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในโรงเรียน และ 2) การส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาตามหลักสูตรเป็นการสร้างความตระหนักถึงคุณค่า มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์การแสดงโขน และควรจัดให้มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นด้วย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหา และการวัดและประเมินผล พบว่า ควรจัดเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของโขน ความหมาย ขนบธรรมเนียมในการแสดงโขน รูปแบบการแสดง ความสำคัญและประโยชน์ของโขน สำหรับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดกิจกรรมในลักษณะการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ปฏิบัติจริง มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไทย ส่วนการวัดและประเมินผลควรมีการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยการตอบแบบสอบถาม การสังเกต และผลงานของนักเรียน

6) การสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสอบถามนักเรียนจำนวน 30 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ด้านอายุพบว่าส่วนใหญ่อายุ 15 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ด้านอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่จะมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ด้านความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย (โขน) พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 และนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

โดยมีเหตุผลเพื่อศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับประวัติที่มาของโขน และรูปแบบการแสดงโขน รวมถึงเครื่องแต่งกาย เพื่อฝึกทักษะการกล้าแสดงออก สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตได้ ร่วมสืบทอดและอนุรักษ์ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทย (โขน) ด้านรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีครูเป็นผู้สอน เชิญวิทยากรมาสอน ชุมชนคนรักโขน จัดนิทรรศการ ด้านเนื้อหา นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนรู้เรื่องความสำคัญและคุณค่าของการแสดงโขน ประวัติความเป็นมาของโขน ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีของโขน รูปแบบการแสดงโขน ทักษะการปฏิบัติโขน ด้านรูปแบบการวัดและประเมินผลนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธี การปฏิบัติจริง การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน ครูเป็นผู้ประเมิน

7) ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) จากผู้บริหารโรงเรียนดอนคาวิทยา ครูผู้สอนวิชาศิลปะ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนดอนคาวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการแสดงโขน ด้านความสำคัญและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากโขนเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูงที่กำลังขาดผู้สืบทอดอีกทั้งเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน ไม่ได้เล็งเห็นคุณค่าความงดงามของศิลปะการแสดงโขนอันเป็นมรดกไทย และเพื่อสนองพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระบรมราชินีนาถที่ทรงต้องการให้คนไทยรักและสืบทอดการแสดงโขน จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องการให้พัฒนาหลักสูตร โดยพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง ด้านลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่จะเรียนตามกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ควรจัดให้กับนักเรียนที่มีความสนใจ และมีความสามารถในการแสดงออกโดยไม่จำกัดเพศ ด้านเนื้อหาสาระและอายุ อีกทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สามารถเรียนรู้ได้มีทักษะและการจดจำได้มากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านเนื้อหาสาระผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเห็นว่า ควรมีการจัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของโขน จารีตและขนบของมหรสพโขน ลักษณะตัวละครโขน เพลงหน้าพาทย์ที่ใช้แสดง การพากย์โขน เครื่องแต่งกาย ทักษะการปฏิบัติโขนเบื้องต้น ทักษะการปฏิบัติโขนเป็นชุดเป็นตอน ควรใช้กระบวนการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยเน้นกิจกรรมและทักษะการปฏิบัติ จัดสถานที่ที่มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นการปฏิบัติซึ่งต้องใช้พื้นที่มาก ควรมีการแจกอัดเพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้ มีการวัดผลก่อนเรียนหลังเรียนตามสภาพจริงโดยประเมินจากทักษะการปฏิบัติโขนเป็นชุดเป็นตอน

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน



แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมาของโขน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 จารัตและขนบของมหรสพโขน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 นาฏลีลา-ภาษาท่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การฝึกทักษะการปฏิบัติโขนเบื้องต้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การฝึกท่าแม่บทใหญ่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 โขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนยกรบ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การฝึกทักษะตามตัวละคร (พระ) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 การฝึกทักษะตามตัวละคร (ยักษ์) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 การฝึกทักษะตามตัวละคร (ลิง) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 ทักษะการแสดงโขน ตอนยกรบ แนวทางในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย (โขน)

การประเมินหลักสูตร (ฉบับร่าง) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าหลักสูตร (ฉบับร่าง) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มบันทึกผลการจัดกิจกรรมหลังการจัดการเรียนรู้ และการปรับปรุงหลักสูตร (ฉบับร่าง) พบว่า เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้ พบว่ายังมีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอยู่ คือ เรื่องของระยะเวลา เรื่องของเวลาถึงแม้ในช่วงพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างจะได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตามว่าสอดคล้องและเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติจริง พบว่า ระยะเวลาที่กำหนดไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ควรมีการยืดหยุ่นระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่มีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ ดังนั้น ควรมีการเพิ่มเวลาในสอนเสริม

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนดอนคาวิทยา ตำบลดอนคา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน พบว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 20 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้หลักสูตร การประเมินผลระหว่างใช้หลักสูตร ประเมินความรู้และทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการสังเกตพฤติกรรม จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น และตั้งใจในการเรียนและมีความสุขและสนุกกับการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนมีความสามารถในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนยกรบได้ และได้อนุรักษ์และสืบสานนาฏศิลป์ไทย

4. ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1) ผลการประเมินผลหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการประเมินผล คือ การประเมินผลหลักสูตร 1) โดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ประเมินทักษะการปฏิบัติโขน และ 3) วัดเจตคติที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 โดย ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนใช้หลักสูตรเท่ากับ 18.16 และ 3.89 ตามลำดับ และหลังการใช้หลักสูตรคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 26.60 และ 2.22 ตามลำดับ

ด้านการประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.61) เมื่อแยกเป็นรายการประเมินพบว่า ความเหมาะสมกับบทบาทความสัมพันธ์ของตัวละคร อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.60) ความถูกต้องของท่ารำ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.85) ความถูกต้องของลีลา การเคลื่อนไหว อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.84) ความเหมาะสมของการแสดงอารมณ์ของผู้แสดง อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.50) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.73) รำถูกต้องตามจังหวะ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.50) รูปแบบการแปรแถวเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.43) มีความพร้อมเพรียงอยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.43)

ด้านเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีเจตคติที่ต่อการเรียนตามหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.49) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.81) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.50) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสนุกสนาน อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.49) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตรและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.50) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรักและห่วงแหนในศิลปะอันเป็นมรดกของไทยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.52) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าของศิลปะการแสดงโขน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.66) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีระหว่างเพื่อน ๆ ในห้องเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.49) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูทำให้นักเรียนอยากเรียนวิชานาฏศิลป์มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.49) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนได้มีส่วนในการอนุรักษ์ เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมของไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.50)



2) การปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ระยะเวลาที่กำหนดไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ควรมีการยืดหยุ่นระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่มีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดทักษะในการฝึกปฏิบัติ โดยการสอนเสริม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสำรวจความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร จากการสอบถาม สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม พบว่า นโยบายทางการศึกษาของแผนพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ (พุทธศักราช 2544 – 2559) ต้องการให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของ ท้องถิ่นและนักเรียนโดยสำรวจความต้องการของผู้เรียน จัดหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนได้ความรู้ทั้งภาค ทฤษฎี และภาคปฏิบัติมีหลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการเพื่อให้เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดการพัฒนาต่อยอดใช้ประโยชน์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อรักษาองค์ความรู้ดั้งเดิม ที่สืบทอดกันมาไว้คงอยู่ มีความภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริม ให้จัดทำเป็นหลักสูตรในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษา แห่งชาติ (พุทธศักราช 2544 – 2559) มุ่งให้คนไทยมีการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มีความภูมิใจ ในความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึง การดูแลรักษาวัฒนธรรม ดังนั้นหากโรงเรียนได้ใช้โอกาสนี้พัฒนาหลักสูตรที่สนองนโยบายและ สอดคล้องตามสภาพความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับการเห็นความสำคัญของหลักสูตรของ (ชวลิต ชูกำแหง, 2551) หลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา ระดับใดหรือประเภทใดจะขาดหลักสูตรไม่ได้ เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางทุกอย่างที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) กล่าวว่า การพัฒนา หลักสูตร หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง หรือสร้างหลักสูตรทั้งในแนวกว้างและ แนวลึกเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สง่า แดงวงษ์, 2552) การ วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

พบว่า สถานศึกษาควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การจัดการศึกษาให้สนองนโยบายของการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางราชการ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองจากประสบการณ์ตรงอันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันแท้จริง และสามารถนำเอาความรู้ ความสามารถที่เข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเป็นผู้อนุรักษ์ และสืบสานการทอผ้าอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ประกอบกับความต้องการเบื้องต้นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ศึกษาจากการสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จากผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย (โขน) และนักเรียน ซึ่งทุกฝ่ายต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อสนองนโยบายทางการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว และเพื่อให้นักเรียนรับความรู้ ความเข้าใจจากการปฏิบัติจริง และเป็นผู้อนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย (โขน)

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชาหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ขอบข่าย เนื้อหา เวลาเรียน แผนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ธารง บัวศรี, 2542, หน้า 8 - 9) องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษาเป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชา เนื้อหา จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน การประเมินผล และวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับแนวคิดของ (ปราโมทย์ จันทร์เรือง, 2550) และ (ชีวิรัตน์ สาลีประเสริฐ, 2545) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ ๆ ไว้ 9 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้าง 4) คำอธิบายรายวิชา 5) หน่วยการเรียนรู้ 6) เวลาเรียน 7) กิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อการเรียนการสอน 9) การวัดและการประเมินผล

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนดอนคาวิทยา ตำบลดอนคา อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผนการเรียนรู้อย่างไรก็ตาม พบว่า ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติของนักเรียนรายบุคคลและกลุ่ม ผลการประเมินโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับดีมาก รวมทั้งนักเรียนมีระดับเจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะนักเรียนมีความสนใจ และตั้งใจในการเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ (ธารง บัวศรี, 2543) ได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้กันในปัจจุบัน คือ การถ่ายทอด



ข้อมูลหรือเนื้อหาวิชาโดยตรง การให้ค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง การทดลองปฏิบัติการ การแบ่งกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ การให้เรียนรู้เป็นรายบุคคล การให้เรียนรู้เป็นเรื่อง ๆ การเรียนการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูป และการให้แสดงบทบาทในสถานการณ์จำลอง สอดคล้องกับแนวทางและนโยบายของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541) ได้จัดทำดัชนีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ คือ นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหาทั้งด้วยตัวเองและร่วมด้วยช่วยกัน นักเรียนได้ฝึกค้นรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข นักเรียนฝึกให้ตนเองมีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน และนักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

4. ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผลการประเมินผลหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม นาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการประเมินผลคือ การประเมินผลหลักสูตร ผลการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินทักษะการปฏิบัติ และวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร

4.1 ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนาฏศิลป์ไทย (โขน) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีความสนใจ มีความตั้งใจ และมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สง่า แดงวงษ์, 2552) การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดกิจกรรมการเรียนที่เน้นการปฏิบัติจริง นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองจากประสบการณ์ตรงอันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันแท้จริง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิริติ ญ เชียงใหม่, 2546) การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น นาฏศิลป์ไทยเรื่อง ฟ้อนจุมสลี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมล้านนาซึ่งเน้นด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะการฟ้อนจุมสลี มีคะแนนร้อยละ 77.80 ซึ่งอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทรงศรี หอมจันทร์, 2548) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี วิชาขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช



ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านวังเพลิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ ได้อย่างดี ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ด้านการประเมินทักษะการปฏิบัติของตน ยกรบ ของนักเรียน พบว่าโดยภาพรวมพบว่ารวมอยู่ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ตามและความสนใจของตนเองสามารถแสดงศักยภาพและกล้าแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแสดงว่าการสอนโดยบรรยาย สาธิต และการปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเองสามารถทำให้นักเรียนสามารถแสดงผลงานออกมาได้จริง การประเมินผลงานของนักเรียนตามสภาพจริง อีกทั้งผู้วิจัยเอาใจใส่คอยให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี โดยยึดหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ได้ และคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ที่ระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (สง่า แดงวงษ์, 2552) การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การจัดการศึกษาให้สนองนโยบายของการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางราชการ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองจากประสบการณ์ตรงอันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันแท้จริง และสามารถนำเอาความรู้ ความสามารถที่เข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งเป็นผู้อนุรักษ์และสืบสานการทอผ้าอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง โดยมีการประเมินผลงานของนักเรียนตามสภาพจริง เป็นแบบประเมินผลงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินคุณภาพผลงานโดยอิงเกณฑ์

4.3 ด้านเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีเจตคติที่ต่อการเรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีกิจกรรมเรียนรู้ที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนเพราะนักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมทั้งรายบุคคล และการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บรรยากาศในห้องเรียนที่เป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จำลอง นำพา, 2550) การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรพบว่านักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้น และมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สง่า แดงวงษ์, 2552) การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการ



ทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ส่วนการประเมินด้านเจตคติ พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนหลักสูตรการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นารีรัตน์ หลินกุล, 2552) การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถจัดทำผลงานได้อย่างสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าพูดกล้าแสดงออก มีความภูมิใจ รักและหวงแหนในท้องถิ่นของตนเอง ด้านเจตคติของนักเรียนต่อสามชุกตลาดร้อยปีอยู่ในระดับมาก

การปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ระยะเวลาที่กำหนดไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นควรมีการยืดหยุ่นระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่มีจุดเน้นที่ต้องการให้เกิดทักษะในการปฏิบัติ ดังนั้น ควรมีการเพิ่มเวลาในการสอนเสริม

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. นักเรียนที่ได้เรียนหลักสูตรเพิ่มเติมรายวิชานาฏศิลป์ (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผ่านกระบวนการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติไปพัฒนาตนเองให้เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย เกิดความรักความหวงแหน มีความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกไทยสืบต่อไป
2. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรได้สอดคล้องกับนโยบาย และเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นต่อไป
3. จากผลการวิจัยพบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องโขนสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยได้ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรนำหลักสูตรนาฏศิลป์ไทย (โขน) ไปพัฒนาหรือแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย
4. การนำหลักสูตรไปใช้ ควรคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนที่มีความสามารถไม่เท่าเทียมกัน ในการนำไปใช้จึงควรปรับเนื้อหา ระยะเวลา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน และสภาพโรงเรียน

5. ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ครูควรศึกษารายละเอียดหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยหลักสูตรนาฏศิลป์ไทย (โขน) แต่เปลี่ยนตอนยกรบเป็นตอนอื่นที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพโรงเรียน
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จำลอง นำพาน. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนหนองแค “สกรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ทรงศรี หอมจันทร์. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาขนมไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ไทยรัฐฉบับพิมพ์. (2552). “วันเฉลิมพระชนมพรรษา, สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์, พระบรมราชินีนาถ”. ไทยรัฐ, 60 (1945), หน้า 10.
- นารีรัตน์ หลินกุล. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2549). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : เแฮร์ส ออฟ เคอร์มีส์.
- สมคิด โชติกวณิชย์. (2540). *ประวัติผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร.
- สง่า แดงวงษ์. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้านหนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.



- Department of Educational Technique. (2008). *Basic education course Buddhist era 2008*. Bangkok : Printing teachers council, Lad Prao.
- Department of Educational Technique. (2008). *To Learning, Learn Art Substance Group Basic Education course Buddhist era 2008*. Bangkok : Printing Transportation Organization and Parcel post.
- Numpa. (2007). *A Development of the Additional Curriculum “Thai way and Modern Thai youth” Social Studies, Religion and Culture Substance Group for Mathayomsuksa 5, Nongkea “Sorakitpittaya” School, Nongkea District, Saraburi Province*. Master’s Thesis Thepsatrli . Rajabhat University.
- Homchan. (2005). *The Development of school Curriculum, Career and Technology Learning Substance Group on Thai Dessert Subject during the Reige of King Narai the Great, for Mathayomsuksa 1, Lopburi educational service Area office*. Master’s Thesis Thepsatrli. Rajabhat University.
- Thai rath newspaper. (2009, August,12). *Queen’s birthday. Her Majesty the Queen*. Thairath, 60 (1945), p 10.
- Leenukool. (2009). *Development of the local Curriculum Entitled “Sam Chuk 100 years old market” for key stage 2 Students, Sahawittaya Sam Chuk District Suphanburi Province*. Master’s Thesis Thepsatrli. Rajabhat University.
- Ritcharoon. (2006). *Regulation of Social science research methods*. Bangkok : House of khoemist.
- Chote kawanit. (1997). *Profile Contributions Cultural*. Bangkok : Department of Fine Arts.
- Tangwong. (2009). *Curriculum Development of Weaving Cloth from Local Wisdom at Ban Nong Kratum for the Second Stage Students, Doem Bang Nang Buat District,SuphanBuri Provice*. Master’s Thesis Thepsatrli. Rajabhat University.